

“Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı”nda nəzərdə tutulan tədbirlərin 2021-ci il üzrə icra vəziyyəti haqqında Energetika Nazirliyinin

MƏLUMATI

(Dövr: 2021-ci il üzrə)

Proqram üzrə sıra №-si	Tədbirin adı	İcra müddəti	Tədbirin icrası ilə əlaqədar görülmüş işlər	Tədbirin icrasının qiymətləndirilməsi			Tədbirin qismən icra edilməməsinin səbəbləri
				Tam icra olunub	Qismən icra olunub	İcra olunmayıb	
7.1.81.	Ölkədə elektrik enerjisi hasilatının artırılması məqsədilə müvafiq işlərin həyata keçirilməsinin davam etdirilməsi, o cümlədən kiçik su elektrik stansiyalarının tikintisi	2019-2023	<p>Kiçik su elektrik stansiyalarının (KSES) tədqiqi üçün Qubadlı, Laçın, Kəlbəcər rayonlarına təşkil edilmiş çoxsaylı ekspedisiyalarda işğaldan azad edilmiş (o cümlədən sülhməramlıların yerləşdirildiyi ərazilər də daxil olmaqla) ərazilərdə ümumilikdə gücü təqribən 160 MVt olan 37 stansiya (tikintisi tamamlanmayanlar da daxil olmaqla) müəyyən olunmuşdur.</p> <p>Stansiyalardan ümumi gücü 15.8 MVt olan 3 kiçik su elektrik stansiyası – “Güləbird”, “Suqovuşan-1” və “Suqovuşan-2” stansiyaları bərpa edilmişdir.</p> <p>Belə ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin iştirakı ilə 14 fevral 2021-ci il tarixində Laçın rayonunun cənub hissəsində, Güləbird kəndinin ərazisində Vətən müharibəsi zamanı düşmən tərəfindən tam yararsız hala salınmış, gücü 8 MVt olan “Güləbird” kiçik su elektrik stansiyası bərpadan sonra istifadəyə verilmişdir.</p>	Qismən icra olunub.			Tədbirin icra müddəti 2023-cü ilədək nəzərdə tutulmuşdur.

Düşmən tərəfindən dağıdılmış ümumi gücü 7,8 MVt olan “Suqovuşan” Su Elektrik Stansiyaları Silsiləsində (gücü 4,8 MVt olan “SES-1” və gücü 3,0 MVt olan “SES-2”) təmir-bərpa işləri başa çatmış və stansiyalar istismara verilmişdir.

Eyni zamanda, 4.4 MVt gücündə “Kəlbəcər-1” KSES-də də bərpa işləri həyata keçirilməkdədir.

Oğuz-1”, Oğuz-2” və “Oğuz-3” kiçik su elektrik stansiyalarının tikintisi üzrə işlər yekunlaşmış, KSES-lər istismara verilmişdir. Gücü 0,26 MVt olan iki aqreqatdan ibarət “Astara-1” kiçik su elektrik stansiyasının tikintisi üzrə işlər yekunlaşmış, stansiya istismara verilmişdir.

KSES-lə bağlı əksər stansiyaların su qəbuledici hissəsi, generator binasının koordinatları və müvafiq olaraq su basqısının hesablanması üçün hündürlük fərqləri müəyyən edilmişdir. Tərtərçay sol sahil magistral kanalının yenidənqurulması zamanı orada kiçik su elektrik stansiyalarının tikintisi potensialı nəzərə çarpmışdır. Bununla əlaqədar “Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı” ASC tərəfindən ilkin layihə hazırlanmış, Nazirlik tərəfindən layihəyə uyğun olaraq Maraq Sorğusu (RFI) hazırlanaraq 15-dən çox şirkətə və İtaliya, Böyük Britaniya, Pakistan, Yaponiya və Koreya-nın Azərbaycan Respublikasındakı Səfirliklərinə

			<p>təqdim olunmuşdur. Layihədə nəzərdə tutulan su elektrik stansiyalarının 1-ci 4.59 MVt, 2-ci 13.65 MVt, 3-cü isə 2.46 MVt olmaqla, ümumi qoyuluş gücü 20.7 MVt nəzərdə tutulmuşdur. Layihə ilə əlaqədar olaraq bir neçə şirkət tərəfindən marağ bildirilmişdir və hazırda şirkətlər ilə əməkdaşlıq imkanları nəzərdən keçirilir.</p>		
7.1.84	<p>Bərpa olunan enerji mənbələri üzrə elektrik stansiyalarının tikintisi sahəsində işlərin davam etdirilməsi</p>	2019-2023	<p>Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 dekabr 2019-cu il tarixli 1673 nömrəli Sərəncamına uyğun olaraq Energetika Nazirliyi ilə Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının "ACWA Power" və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkətləri arasında bərpa olunan enerji üzrə pilot layihələrin reallaşdırılmasına dair müqavilələrin icrası məqsədilə işlər davam etdirilmişdir. Belə ki, 30 dekabr 2020-ci il tarixində Energetika Nazirliyi, "Azərenerji" ASC və "ACWA Power" şirkəti arasında icrası nəzərdə tutulan 240 MVt külək elektrik stansiyası layihəsi üzrə "İnvestisiya müqaviləsi", "Enerji alqı-satqı müqaviləsi" və "Ötürücü şəbəkəyə qoşulma müqaviləsi", 06 aprel 2021-ci il tarixində Energetika Nazirliyi və "Azərenerji" ASC ilə Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin "Masdar" şirkəti arasında 230 MVt gücündə günəş elektrik stansiyası layihəsi üzrə "İnvestisiya müqaviləsi", "Enerji alqı-satqı müqaviləsi" və "Ötürücü şəbəkəyə qoşulma müqaviləsi" imzalanmışdır.</p>	Qismən icra olunub.	Tədbirin icra müddəti 2023-cü ilədək nəzərdə tutulmuşdur.

“Qoyuluş gücü 240 MVt olan külək elektrik stansiyasının tikintisi ilə bağlı pilot layihənin həyata keçirilməsi tədbirləri haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin və ona müvafiq Nazirlər Kabinetinin 721s nömrəli Sərəncamına əsasən Maliyyə Nazirliyi, Energetika Nazirliyi və “Azərenerji” ASC tərəfindən “İnvestisiya müqaviləsi”ndə və “Enerji alqı-satqı müqaviləsi”ndə nəzərdə tutulan öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri tədbirlər görülməsi ilə əlaqəli “Qoyuluş gücü 240 MVt olan külək elektrik stansiyasının tikintisi və fəaliyyəti ilə bağlı müəyyən məsələlərin tənzimlənməsinə dair Müqavilə” layihəsi hazırlanmış və sənədin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı rəy və təkliflər təqdim edilmişdir.

Pilot layihələrin həyata keçirildiyi ərazilərdə zəruri xarici və daxili infrastrukturun təkmilləşdirilməsi, elektrik stansiyalarının “Enerji alqı-satqı müqaviləsi”nə və “Ötürücü şəbəkəyə qoşulma müqaviləsi”nə uyğun olaraq, nəzərdə tutulan vaxtda və parametrlərlə ötürücü şəbəkəyə qoşulması, həmçinin, layihənin zamanında yerinə yetirilməsini təmin etmək üçün tələb olunan digər inzibati və texniki məsələlərin icrası istiqamətində müvafiq işlər həyata keçiriləcəkdir.

Hər iki layihə üzrə şirkətlər tərəfindən yerində ölçü-müşahidə

		<p>işləri aparılmış, müəyyənləşdirilmiş ərazilərdə topoqrafiya işləri, mühəndis-geoloji tədqiqatlar, həmçinin ətraf mühitə və sosial təsirlərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı tədqiqatlar başa çatdırılmışdır.</p> <p>Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) ilə həyata keçirilən "Azərbaycanda bərpa olunan enerji hərraclarının keçirilməsinə dəstək" layihəsi çərçivəsində hərrac qaydaları, hərraclar üçün şərtlər toplusu, həmçinin elektrik enerjisinin alqı-satqı müqavilələrinin hazırlanması nəzərdə tutulmuşdur. Layihənin həyata keçirilməsində məsləhətçi şirkət qismində "Synergy Consulting" şirkəti cəlb edilmişdir.</p> <p>2021-ci il ərzində layihə çərçivəsində əməkdaşlıq davam etdirilmiş, məsləhətçi şirkət tərəfindən təqdim edilmiş ixtisas uyğunluğunun müəyyənləşdirilməsi sorğusu, təkliflər sorğusu, hərrac qaydaları, elektrik enerjisinin satınalma müqaviləsi, qoşulma müqaviləsi, səhmlərin saxlanması müqaviləsi layihələrinin təkmilləşdirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılmış, rəy və təkliflər nəzərə alınmışdır.</p> <p>Eyni zamanda, "Bərpa olunan enerji mənbələrinin ərazisində elektrik enerjisi istehsalçısının seçilməsi Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı layihəsi hazırlanmış və müşayiət</p>		
--	--	--	--	--

məktubu ilə birlikdə aidiyyəti qurumlarla razılaşdırılması üçün 09.10.2021-ci il tarixində göndərilmiş, rəy və təkliflər alınmışdır.

AYİB-in Azərbaycandakı fəaliyyətinin bir hissəsi kimi, Bank və Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi arasında imzalanmış Niyət Məktubu çərçivəsində həyata keçirilən "Azərbaycanda kiçikmiqyaslı bərpa olunan enerji layihələri üçün təmiz ölçü sistemi üzrə normativ çərçivənin tətbiqinin dəstəklənməsi" layihəsinin həyata keçirilməsinə başlanılmışdır.

Layihə Azərbaycanda kiçikmiqyaslı bərpa olunan enerji qurğularından istifadə üçün təmiz ölçü sisteminin layihələndirilməsində və tətbiqində Azərbaycanın səlahiyyətli orqanlarını dəstəkləmək məqsədi daşıyır. "Elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul edilməsi ilə layihənin əsas mərhələlərinin icrasına başlanılmışdır. Məsləhətçi şirkəti olaraq "ECA" şirkəti seçilmişdir. Layihənin texniki tapşırığına uyğun olaraq məsləhətçi şirkət tərəfindən ilkin və aralıq hesabatlar təqdim edilmişdir.

Asiya İnkişaf Bankı ilə əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən "Üzən günəş panelləri sisteminin inkişafına dair biliklərin

mübadiləsi və texniki yardım dəstəyi” pilot layihəsi üzrə işlər davam etdirilir. Layihə çərçivəsində Böyükşor gölündə ümumi gücü 100 kVt (95 kVt suda, 5 kVt quruda) təşkil edən üzən günəş stansiyasının tikintisi nəzərdə tutulub. Gələcəkdə su obyektləri üzərində iri həcmli layihələrin həyata keçirilməsi üçün müvafiq layihə çərçivəsində araşdırmalar aparılır. Belə ki, Azərbaycan ərazisində üzən günəş (PV) panellərinin inkişafı üzrə texniki-iqtisadi əsaslandırma hazırlanmış, Coğrafi Məlumat Sisteminə (GIS) əsaslanan metodologiya tətbiq edilməklə su hövzələrinin məlumat bazası yaradılmışdır. Mövcud ötürücü xətlərə və yarımstansiyalara, infrastrukturulara yaxınlıq, günəş radiasiyası və digər parametrlər nəzərə alınmaqla üzən fotovoltaiq şəbəkələr üçün su obyektlərinin sahəsi və enerji potensialı təhlil edilmişdir.

Hesabat ilində məsləhətçi şirkət “OCA Global Consulting and Technical Advisory Services S.L.U” tərəfindən Böyükşor gölündə 50 MVt gücündə üzən günəş stansiyası (ÜGS) ilə bağlı TİƏ hazırlanaraq təqdim edilmişdir. Qeyd edək ki, layihənin tikinti və quraşdırma işləri “Gamma Solution” şirkətinin yerli partnyoru olan Provitaz şirkət tərəfindən həyata keçirilir.

Nazirlər Kabinetinin
17.07.2021-ci il tarixli 447s nömrəli

Sərəncamının 2.2-ci bəndinin icrası məqsədilə layihə çərçivəsində “Aktiv istehlakçının dəstəklənməsi mexanizminin tətbiqi qaydaları”nın təsdiq edilməsi haqqında Nazirlər Kabinetinin Qərarının ilkin layihəsi hazırlanmış, müzakirələr aparılmışdır.

Həmçinin, bərpa olunan enerji mənbələri üzrə elektrik stansiyalarının tikintisinə xarici investisiyanın cəlb edilməsi istiqamətində bir sıra mühüm addımlar atılmış, bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsi və gələcəkdə sahəyə investisiya qoyuluşunun təşviqi məqsədilə bir çox beynəlxalq şirkətlərlə gələcək əməkdaşlığın ümumi istiqamətlərini müəyyən edən anlaşma memorandumları və çərçivə sənədləri imzalanmışdır.

22 fevral 2021-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və BP arasında iri miqyasda karbonsuzlaşdırılmış və inteqrasiya edilmiş enerji və nəqliyyat sistemləri, o cümlədən Azərbaycanın regionlarında və şəhərlərində bərpa olunan enerji layihələri üçün tələb olunan potensialın və şəraitin qiymətləndirilməsi üzrə əməkdaşlıq məqsədilə Anlaşma Memorandumu imzalanmışdır.

Eyni zamanda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə “Yaşıl Enerji Zonası” yaradılmasına dair cənab

Prezidentin müvafiq tapşırığına uyğun olaraq, BP şirkəti ilə 3 iyun 2021-ci il tarixində Zəngilan/Cəbrayıl ərazisində 240 MVt gücündə günəş elektrik stansiyasının tikintisi layihəsinin qiymətləndirilməsi və həyata keçirilməsi fəaliyyəti üzrə əməkdaşlığa dair "İcra Müqaviləsi" imzalanmış və bu sahədə işlər davam etdirilir. Bununla əlaqədar olaraq, Cəbrayıl və Zəngilanda günəş stansiyasının tikilməsi və ölkə şəbəkəsinə inteqrasiya olunması ilə bağlı investisiya layihəsinə dair investisiyaların təşviqi üçün güzəşt alətinin tətbiqi məsələləri aidiyyəti dövlət qurumları ilə müzakirə olunur. Hazırda qeyd edilmiş layihə üzrə torpaq sahəsinin müəyyənləşdirilməsi, topoqrafik tədqiqatlar, şəbəkəyə qoşulma imkanları öyrənilməsi, hidrometeoroloji təhlillər və ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi istiqamətində müvafiq işlər davam etdirilir.

3 may 2021-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən imzalanmış "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində "yaşıl enerji" zonasının yaradılması ilə bağlı tədbirlər haqqında" Sərəncamın icrası məqsədi ilə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə "yaşıl enerji" zonasının yaradılması ilə əlaqədar Konsepsiyanın və Baş planın hazırlanması üçün ixtisaslaşmış

beynəlxalq məsləhətçi şirkətin cəlb edilməsi istiqamətində cari ilin 6 may tarixində Energetika Nazirliyi ilə Yaponiyanın TEPSCO şirkəti arasında müqavilə imzalanmışdır.

Bu sahədə ixtisaslaşmış TEPSCO şirkəti ilə imzalanmış müqavilənin icrası üçün "Yaşıl Enerji Zonası" Konsepsiya layihəsi üzrə işlər davam etdirilmiş və mütəmadi görüşlər keçirilmişdir. Hesabat ilində konsepsiya üzrə yekun hesabatın ilkin variantı TEPSCO şirkəti tərəfindən Enerji Məsələləri İşçi Qrupuna təqdim edilmiş və müvafiq qurumlardan alınmış rəy və təkliflər TEPSCO-ya göndərilmişdir.

Hesabat dövründə məsləhətçi şirkətin iştirakı ilə mütəmadi olaraq İşçi qrupun onlayn iclasları keçirilmiş, icaslarda cari vəziyyət və sənəd layihəsi müzakirə edilmiş və məsləhətləşmələr aparılmışdır. Son olaraq məsləhətçi şirkət ilə əməkdaşlıq çərçivəsində "İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə Yaşıl Enerji Zonası Konsepsiyası" sənədi yekunlaşdırılmışdır.

Konsepsiyada müxtəlif ssenarilər tətbiq edilməklə ərazilərin inkişaf modelləri hazırlanmış, ümumi daxili məhsulun artım tempi və əhalinin məskunlaşması ssenarilərinə uyğun enerji tələbatı proqnozlaşdırılmış və müxtəlif enerji təchizatı variantları qiymətləndirilmişdir. Bundan əlavə olaraq, fərdi evlərdə və ictimai binalarda müxtəlif yaşıl

			<p>texnologiyaların tətbiqi nəzərdən keçirilmiş, evlərin və binaların tikintisində enerji səmərəliliyi prinsiplərinə əməl olunması tələb kimi müəyyən edilməsi məqsədəuyğun hesab edilmişdir.</p> <p>14.04.2021-ci ildə "Azərbaycan Respublikasının Energetika Nazirliyi və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (İFC) arasında dənizdə külək enerjisindən istifadə sahəsində Əməkdaşlığa dair Anlaşma Memorandumu" imzalanmışdır. 20.10.2021-ci il tarixində məsləhətçi şirkət tərəfindən "Yol xəritəsinin ilkin nəticələri" layihəsi hazırlanaraq təqdim olunmuşdur. Hal-hazırda məsləhətçi şirkət Yol Xəritəsi üzərində işləyir.</p>		
7.1.85.	<p>Kənd rayonlarında biokütlə üzrə enerji potensialının qiymətləndirilməsi, kənd təsərrüfatı tullantılarından bio yanacaqların və bioenerjinin istehsalı, alternativ və bərpa olunan enerji mənbələri hesabına aqrar sənaye müəssisələrinin enerji tələbatının ödənilməsi ilə bağlı pilot layihələrin həyata keçirilməsi</p>	2019-2021	<p>Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 29 yanvar 2019-cu il tarixli 500 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019–2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı" çərçivəsində Samux rayonu ərazisində bioenerji və biokütlə qurğusu istifadəyə verilmişdir.</p>	Tam icra olunub.	

7.1.86.	Suarmada bərpa olunan enerji mənbələrindən istifadə olunması ilə bağlı pilot layihələrin hazırlanması və həyata keçirilməsi	2019-2021	<p>Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin tabeliyindəki Qobustan Hibrid Stansiyasında və Samux Aqroenerji Kompleksində artezianlarla suarmada bərpa olunan enerji mənbəyindən istifadə üzrə təcrübələr aparılmış, pilot layihələr həyata keçirilmişdir. Bundan əlavə özəl şirkətlər tərəfindən (Provitaz MMC, Solaris MMC və s.) Aran rayonlarında su çıxmayan və elektrik şəbəkəsi olmayan ərazilərdə fermerlər üçün bir sıra suvarma və işıqlandırma sistemləri quraşdırılmışdır.</p> <p>İşğaldan azad edilmiş, lakin hələlik elektrik şəbəkəsi ilə təmin edilməmiş ərazilərdə, məsələn, Ağdam rayonunda, artezian və damcılama suvarma sisteminin enerji tələbatı günəş panelləri hesabına təmin edilmişdir.</p>	Qismən icra olunub.	Tədbirin icrası davam etdirilir.
7.1.87.	İstixanaların istilik təchizatında bio yanacaqların və günəş kollektorlarının tətbiqinin dəstəklənməsi	2019-2021	<p>Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 6 dekabr tarixli 1138 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına və emalına dair Strateji Yol Xəritəsi" üzrə təfsilati tədbirlər planının "7.2.6 Aqrar sahədə "yaşıl iqtisadiyyat"a keçid potensialının qiymətləndirilməsi və istixanalarda istilik təchizatında alternativ enerji mənbələrindən istifadə edilməsi" yarım bəndinin icrasını təmin etmək məqsədilə İşçi Qrup yaradılmışdır.</p>	Tam icra olunub.	

			Samux rayonunda istixana daxilində istiliyə dair hesablamalar aparılmışdır. İstixanaların qızdırılmasında günəş kollektorlarından, geotermal enerjiden (mövcud olduğu ərazidə), istilik nasoslarından, pellet və briketlərdən istifadə potensialı araşdırılmışdır.		
7.1.88.	Aqro komplekslərin enerji təchizatında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin tətbiqi və orada yaranan tullantılardan istifadə olunmaqla bioenerji istehsalının təşviqi	2019-2021	Samux Aqro komplekslərin enerji təchizatında alternativ və bərpa olunan enerji mənbələrinin tətbiqi və orada yaranan tullantılardan istifadə olunmaqla bioenerji istehsalı ilə əlaqədar Energetika Nazirliyi yanında Bərpa Olunan Enerji Mənbələri Dövlət Agentliyinin əməkdaşları tərəfindən mütəmadi olaraq aqro-komplekslərdə təşviqat işləri aparılır.	Tam icra olunub.	